

Voorstel Gemeenteraad

Datum B&W vergade-	02-11-2021
ring:	:
Datum Raadsvergadering:	02-12-2021
Afdeling:	RUIMTE
Raadscie:	CIEG
Portefeuillehouder:	Schoenmakers
Steller:	Paul v.d. Kandelaar

Onderwerp

Transitievisie warmte Beek.

Korte inhoud

Gemeenten zijn volgens het nationale Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de bebouwde omgeving. De Transitievisie warmte (TVW) betreft de voorlopige keuze, aanpak en planning van clusters van woningen die vóór 2030 aardgasvrij worden gemaakt.

Binnen de Westelijke Mijnstreek hebben we tevens te maken met een bijzondere situatie, namelijk de mogelijk toekomstige uitrol van Het Groene Net (HGN) met bijbehorende koppelkansen aangaande het vernieuwen van riolen, kabels, leidingen, wegen, et cetera. Beek staat tevens voor een mogelijk investeringsbesluit om toe te treden tot Mijn Streek Warmte (MSW). Wanneer dit besluit genomen moet worden is nog niet inzichtelijk. Hierover volgt de komende maanden meer informatie.

Met de Transitievisie warmte hebben we kaders om vervolgstappen te zetten in de Warmtetransitie. Na vaststelling van de TVW dient e.e.a. nader te worden uitgewerkt in wijkuitvoeringsplannen en een warmteplan. Onder de inhoudelijke overwegingen en in de TVW wordt e.e.a. nader uitgewerkt.

Aanleiding

De gemeente is regievoerder van de warmtetransitie in de bebouwde omgeving. De gemeente heeft de opdracht en de middelen van het Rijk gekregen om onder andere de TVW vorm te geven en daarover uiterlijk eind 2021 te besluiten. Daarnaast participeert Beek momenteel in de ontwikkeling van HGN en zal er mogelijk in 2022 een investeringsbesluit genomen moeten worden aangaande HGN / toetreding tot MSW. HGN zal mogelijk onderdeel uitmaken van het Uitvoeringsprogramma warmte 2030 dat volgt uit de TVW.

Overwegingen

In 2050 dient Nederland vrijwel aardgasvrij te zijn. Dat wil zeggen dat woningen en gebouwen niet langer verwarmd worden met aardgas. Als tussenstap is in het nationale klimaatakkoord gesteld dat in 2030 20% van de gebouwde omgeving aardgasvrij dient te zijn. De nationale overheid heeft gemeenten gevraagd om de mogelijkheden voor duurzame warmte in kaart te brengen in de TVW. Deze moet uiterlijk op 31 december 2021 afgerond en vastgesteld zijn. In deze visie geeft de gemeente aan welke alternatieven voor aardgas de gemeente op de korte termijn (tot 2030) ziet.

Samenvatting

Om aan de huidige en toekomstige klimaatafspraken te voldoen zal Beek in 2050 geen aardgas meer gebruiken in de gebouwde omgeving (Klimaatwet, artikel 2, lid 1). Dat betekent dat woningen, bedrijfspanden en maatschappelijke gebouwen 'van het aardgas af' moeten. Sommige productieprocessen kunnen niet zonder het gebruik van aardgas. Daarom stelt de Klimaatwet een reductie van 95% CO₂-uitstoot in 2050.

Hoe de weg daarheen eruit komt te zien wordt deels in deze TVW beschreven. We identificeren drie projecten die op korte termijn zouden kunnen worden opgestart. Die kunnen parallel aan elkaar lopen, of er kan gekozen worden om met één of twee van deze projecten te starten. Dat ligt aan de ambitie en

aan de beschikbare middelen en capaciteit. In de nadere uitwerking van de TVW dient deze ambitie nader uitgewerkt te worden.

Het gros van de CO₂-uitstoot in Beek wordt veroorzaakt door de gebouwde omgeving. Daarin hebben woningen weer een aandeel van 61%. De gemeente Beek telt ongeveer 7.500 woningen die uiterlijk in 2050 aardgasvrij zullen moeten zijn. De opgave is dus groot, maar dan gaat het dus wel om de grootste bron van CO₂-uitstoot in de gemeente.

Niet elke woning zal overgaan op dezelfde duurzame warmteoplossing in de toekomst. Het systeem verandert van centraal en grootschalig naar lokaal en kleinschalig. Uit de technische analyse blijkt dat 3% van de warmtevraag middels isolatie bespaard kan worden, 23% sluit het best aan op een warmtenet, 8% gaat over op een individuele elektrische warmtepomp en nog eens 19% komt uit op een hybride oplossing. De precieze cijfers zullen nog veranderen als het warmtenet er daadwerkelijk komt en als wordt bepaald tot waar het net zal lopen. Uitgaande van deze cijfers is er in elk geval potentie om op de korte tot middellange termijn 51% van de warmtevraag te reduceren.

Overwegingen

Alle gemeenten in Nederland moeten eind 2021 een wijkgerichte Transitievisie warmte hebben vastgesteld. Het betreft de voorlopige keuze, aanpak en planning van wijken (clusters van woningen) die vóór 2030 aardgasvrij worden gemaakt of gemaakt kunnen worden. De gemeente Beek moet voor alle wijken in Beek in beeld brengen welke alternatieven voor aardgas in potentie aanwezig zijn, welke alternatieven de laagste maatschappelijke kosten met zich meebrengen, op draagvlak kunnen rekenen en derhalve het meest kansrijk zijn. Daarnaast dient te worden onderzocht waar de warmtetransitie relatief eenvoudig uitvoerbaar is, innovatief kan worden ingevuld, een positieve impact gerealiseerd kan worden, koppelkansen aanwezig zijn, werk met werk kan worden gemaakt, et cetera. Het combineren van bijvoorbeeld een collectieve warmteoplossing als HGN met nieuw aan te leggen riolen, kabels, leidingen, wegen, et cetera (mits nodig) heeft de voorkeur. De warmtetransitie in Beek komt hiermee gemakkelijk op het niveau van vele tientallen miljoenen euro's.

Op basis van de TVW wordt in 2022 voor een selectie van wijken een concrete routekaart en een uitvoeringsplan, inclusief stakeholdermanagement, participatie- en communicatietrajecten uitgewerkt, gericht op het aardgasvrij maken van deze wijken vóór 2030 (mogelijk mede gebaseerd op bijvoorbeeld de mogelijkheden van HGN). De overige wijken zullen uiterlijk in 2050 getransformeerd zijn en qua uitvoering na 2030 aan de beurt komen. De TVW geeft eigenaren en gebruikers van gebouwen globaal inzicht op welke termijn hun woning of gebouw van het aardgas af gaat, welke alternatieven mogelijk zijn en hoe woning- en gebouweigenaren zich kunnen voorbereiden. Dit biedt de eigenaren mogelijkheden om hun warmtevraag op natuurlijke momenten (vervanging cv-ketel, verbouwing en dergelijke) te verduurzamen en de juiste maatregelen te nemen en investeringen te doen. Alle inwoners en gebouweigenaren van de gemeente Beek krijgen hiermee in beginsel een mogelijk handelingsperspectief voor de komende decennia.

Daarnaast werken de gemeenten Beek, Sittard-Geleen, Stein en de provincie Limburg momenteel aan een voorstel om HGN vooruit te helpen. Eigenlijk kan pas een zorgvuldig besluit over HGN worden genomen als we weten in hoeverre, of en wanneer HGN over Beek wordt uitgerold en wat daar de (financiële) consequenties van zijn c.q. wat daar de bandbreedte van is. Denk aan onrendabele toppen en risico's. Een besluit over de TVW is onlosmakelijk verbonden aan een besluit over HGN en omgekeerd. Zonder HGN zal immers op alternatieve duurzame warmteoplossingen moeten worden ingezet met een mogelijk andere impact voor de woning- en gebouweigenaren, bedrijven, maar ook voor de gemeente Beek. Een gedegen uitgevoerd vervolg van de TVW en draagvlak middels brede inwonersparticipatie en een brede stakeholdersparticipatie is hierbij noodzakelijk. Brede participatie is tevens een van de speerpunten van de gemeente Beek bij alle projecten. Echter, gezien de onduidelijkheden rondom HGN en het uitblijven van besluitvorming, betreft deze TVW slechts een eerste aanzet die na definitieve besluitvorming rondom HGN nader moet worden uitgewerkt op de situatie die dan aan de orde is.

Strategie

Hoe komt de gemeente Beek van fossiele energiewoningen naar duurzame energiewoningen. Er zijn 3 strategieën denkbaar:

1. Uitgaande van de nationale ambitie om in 2030 te streven naar 20% aardgasreductie, moeten er tot die tijd zo'n 1.500 Beekse woningen van het aardgas worden afgesloten. De rest volg nadien. Als we dit lineaire uitrekenen, komen we uit op ongeveer 188 woningen tot 2030 en 300 na 2030 die per jaar aardgasloos gemaakt moeten worden. Dat kan deels bereikt worden met het vernieuwen van woonwijken (vervangen van oude woningen door nieuwe), waarbij nieuwe woningen elektrisch worden verwarmd, et cetera;

2. Het inzetten van een reductie van de CO₂- emissie. De energievraag breng je dan omlaag, wat je bespaart hoeft je immers niet duurzaam op te wekken. Over de hele gemeente Beek genomen kan ingezet worden op reductie middels besparing en isolatie. Ook is er de hybride warmtepomp die de aardgasvraag flink kan reduceren zonder dat de aardgasaansluiting geheel verwijderd moet worden;
3. Voor de Gemeente Beek ligt een combinatie van beide strategieën 1 en 2 voor handen. HGN zal, indien gerealiseerd, een deel van de gebouwde omgeving compleet aardgasvrij maken. Dat al, hoewel niet noodzakelijk, gepaard gaat met isolatiemaatregelen. Gebouwen die buiten het warmtenet vallen kunnen de stappen nemen zoals beschreven in punt 2.

Koppelkansen en natuurlijke momenten

Uit de warmteanalyse blijkt dat de meest kansrijke warmteoplossing voor Beek HGN is, daarna hybride en volledige elektrische warmtepompen. Echter, het is niet alleen de potentie van de oplossing die bepaalt waar gestart moet worden met het aardgasvrij maken van de panden. Koppelkansen, natuurlijke momenten en het identificeren en wegnemen van drempels voor pandeigenaren om nieuwe warmteoplossingen te implementeren zijn belangrijke factoren die een rol spelen bij het maken van een wijkprioritering en projectplanning. Nader uit te worden in de volgende fasen.

Capaciteit & Budget

Belangrijk is om te komen tot een goede verankering van de TVW binnen de organisatie. De impact op de eigen organisatie is groot en afhankelijk van de ambitie van de gemeente, de gekozen strategie/rol en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma. Capaciteit en middelen zullen waarschijnlijk de beperkende factoren vormen om invulling te geven aan het voorgaande. Aan de andere kant mogen de ogen niet gesloten worden voor kansen, zoals werk met werk maken, nieuwe technieken en de koppelkansen goed duiden en concretiseren.

Perspectief 2022 PROJECTPLAN TRANSITIEVISIE WARMTE BEEK

In Q1-2022 zal gestart worden met het opstellen van het projectplan TVW. Het plan van aanpak beschrijft hoe Beek het komende jaar werkt aan het TransitieVisie Warmteplan. In het projectplan wordt beschreven hoe Beek de transitie naar aardgasvrije gemeente vormgeeft, met als doel het volledig aardgasvrij zijn in 2050. In het projectplan komt aan bod waar we nu staan en welke kennis we al hebben, welke stappen komend jaar gezet moeten worden om tot een volledig TVW te komen, en welke bestuurlijke keuzes er in dit proces zullen volgen. Ook geeft dit projectplan een overzicht van de capaciteit en middelen die nodig zijn om het TVW-proces het komende jaar te kunnen uitvoeren.

Het opstellen plan van aanpak TVW met achtergrond, onderbouwingen en motivering van het projectplan,

- een overzicht van het doel en de beoogde resultaten,
- een overzicht van de processtappen om tot het doel te komen,
- een overzicht van de voortgang tot nu toe,
- een planning voor de komende jaren 2022-2025,
- een schets van de beoogde projectorganisatie,
- een financieel overzicht.

Financiële overwegingen

Niet van toepassing

Communicatie

De Transitievisie warmte zal gecommuniceerd worden via de gebruikelijke kanalen.

Beslispunten

De voorliggende Transitievisie warmte vaststellen.

Beek,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BEEK,

Joop Crucq
Gemeentesecretaris

Christine van Basten-Boddin
Burgemeester

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Beek;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 02-11-2021;

Besluit:

De voorliggende Transitievisie warmte vaststellen.

Beek, 02-12-2021
GEMEENTERAAD,

Guliël Erven
Raadsgriffier

Christine van Basten-Boddin
Voorzitter